

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

třetí číslo Zpráv památkové péče ročníku 2018 vybočuje z dosavadní dlouhé série tematicky zaměřených čísel. Absenci jednotlivého tématu však vyvažuje pestrost čísla, do kterého se vešly téměř všechny obory tvořící bohatý svět ochrany památek – dějiny a teorie památkové péče, historie umění a architektury, restaurování, archeologie, památkové technologie i stále aktuálnější problematika prezentace historického dědictví.

Číslo otevírá rozsáhlá studie Kristiny Uhlíkové, která se vrací do rozporuplného období po skončení 2. světové války a věnuje pozornost osobnostem i institucím, které se na území tehdejšího Československa pokoušely zajistit záchranu uměleckých děl a památek ohrožených překotným poválečným děním. Připomíná tak nejen málo známá jména dobových odborníků a úředníků, ale také nesnadno představitelné těžkosti, kterým tito lidé v poválečných podmínkách při své práci čelili.

Následující dvojice článků se věnuje tématu, které rovněž zůstává stranou pozornosti. Na samém sklonku 19. století vzniklo ve městech tzv. lázeňského trojúhelníku několik pozoruhodných pravoslavných chrámů, sloužících komunitám návštěvníků z carského Ruska. Tyto stavby tvoří okrajovou, stále spíše málo známou, ale o to zajímavější vrstvu dobové architektury vznikající na našem území. Příspěvky Lubomíra Zemana a Anežky Mikulcové pojednávají o nejstarší stavbě tohoto typu u nás – chrámu sv. Olgy ve Františkových Lázních, a to jak o jeho stavebních dějinách, tak jeho pro naše prostředí netypické umělecké výzdobě.

Studie Michaely Ryškové se týká zcela jiné oblasti – věnuje se problematice industriálního dědictví, a to z poměrně nezvyklé perspektivy. Zabývá se totiž požárem proslulé krnovské dezignatury, nedávno prohlášené za národní kulturní památku, a klade si otázku, jak devastující požár proměnil památkové hodnoty areálu a jak ke stopám katastrofy přistupovat při jeho plánované obnově.

Archeologii zastupuje příspěvek Petra Sokola, který představuje výsledky průzkumu někdejší výletní restaurace v Záběle u Plzně zaniklé po 2. světové válce a zabývá se možnými přístupy k podobnému druhu lokalit.

Na stránkách ZPP se po čase objevuje také téma edukačních aktivit a různých možností prezentace kulturního dědictví – tentokrát v příspěvku Petra Hudce a Anny Šubrtové, kteří na příkladu kroměřížských památek rozebírají výhody a nástrahy při využívání tabletů a chytrých telefonů.

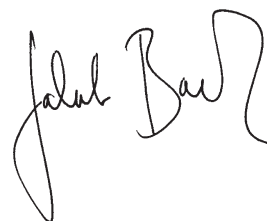
Článek Veroniky Pilné se od současných technologií vrací zpět do minulosti, k historické módě – zabývá se zdobenými dámskými opasky tzv. brautgürtel, které byly typické v 2. polovině 16. a na počátku 17. století. Tři zajímavé exempláře těchto vzácných mobilí se dochovaly také ve sbírkách NPÚ.

Poslední dva příspěvky z hlavní rubriky jsou zaměřeny techničtěji – Jakub Ďoubal představuje na příkladu sousoší sv. Jana Nepomuckého v Praze na Pohořelci možnosti technologie laserového čištění povrchu kamene. Článek Petra Kotlíka pak přináší závěry dlouholetého experimentu zkoumajícího, jak různé fasádní nátěry odolávají povětrnostním vlivům i zubu času.

Číslo tradičně doplňují další kratší zprávy a recenze. Věříme proto, že si každý z vás ve třetích Zprávách památkové péče roku 2018 najde své.

Inspirativní čtení přeje

Mgr. Jakub BACHTÍK, šéfredaktor

OBSAH

STUDIE A MATERIÁLE Z PAMÁTKOVÉ PÉČE

- Kristina Uhlíková*; Čas pověřenců. Působení osobností angažovaných v záchraně movitých památek v období bezprostředně po skončení 2. světové války zvláště v severních a severozápadních Čechách / 187
- Lubomír Zeman*; Pravoslavný chrám sv. Olgy ve Františkových Lázních / 203
- Anežka Mikulcová*; Ikony na průčelí pravoslavného chrámu sv. Olgy ve Františkových Lázních / 208
- Michaela Ryšková*; Krnovská dezinatura a její požár. Redefinice národní kulturní památky / 217
- Petr Sokol*; Dokumentace příměstské rekreační krajiny 19. a 20. století archeologickými metodami. Zaniklá výletní restaurace se železniční zastávkou v Záběle u Plzně / 225
- Petr Hudec, Anna Šubrtová*; Content is King. Příklady uplatnění tabletů a chytrých telefonů při prezentaci kulturního dědictví / 234
- Veronika Pilná*; Pásky tzv. „Brautgürtel“ ze západních Čech v mobiliárních fondech NPÚ / 242
- Jakub Ďoubal*; Čištění sousoší sv. Jana Nepomuckého z pražského Pohořelce s využitím laseru / 252
- Petr Kotlík*; Zkoušky stárnutí fasádních nátěrů v přírodních podmínkách / 260

RÚZNÉ

- Památky na dlani: mobilní haptické půdorysy českých památek UNESCO (*Petr Hudec*) 267/
Barokní plán hřbitova ve Střílkách (*Tomáš Kleisner*) 269/

SEMINÁŘE, KONFERENCE, AKCE

- Konfiskované osudy – hledání provenience movitých památek vyvlastněných v roce 1945 (*Jana Marešová*) 270/
Živé památky III – workshop v Technickém muzeu v Brně (*Eva Dvořáková*) 272/

RECENZE, BIBLIOGRAFIE

- Metodika Návštěvníci s mentálním postižením v muzeu (*Milan Jančo*) 273/

RESUMÉ

- Summary / 275

